45ste jaar. — Nr 6. Zaterdag 15 Januari 1898.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement:

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** cent's per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad: **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 15 JANUARI 1898.

NIEUWJAAR.

Buitengewone premie aan de lezers van den *Postrijder der provincie Limburg.*

Het tijdsip der geschenken daar zijnde, altijd bezorgd onze lezers aangenaam te zijn, hebben wij eene overeenkomst gesloten met het eerste huis van Brussel voor het namaken van portretten en photographische vergrootingen.

Dank instellingen volgens de laatste verbeteringen, waarborgen wij een verzorgd en onberispelijk werk.

Ook hebben wij ons de uitsluitelijke medewerking van dit belangrijk huis verzekerd dat ons toelaat aan onze lezers een onveranderlijk portret, van *halve natuurlijke grootte*, op schoone zwarte karton, onder glas en met eene gulden lijst, van eene waarde van **vijftig franken**, als reclame, voor den ongelooflijken prijs van

ZESTIEN FRANKEN

te bezorgen.

Men kan zich rekening geven over de kunstwaarde dezer portretten door het exemplaar dat uitgestald is in de vitrienen van den Boekhandel van den *POSTRIJDER*, Groote Markt 37 en 39 te Tongeren.

Zendt met een postmandaat aan **M. Neyt, Wolvengrachtstraat 64, te Brussel**, de helft dezer som, hetzij acht franken, alsook eene voldoende photographie van welke grootte zij ook weze, en gij zult binnen de veertien dagen de ingelijste vergrooting ontvangen, alsook het portret dat gij aan het huis zult toevertrouwd hebben.

Het overige, zijnde acht franken, is betaalbaar bij de ontvangst.

PREMIE aan de lezers van den POSTRIJDER.

De **Postrijder** is het oudste blad van Limburg.

De **Postrijder** is het grootste blad van het vlaamsche land.

De **Postrijder** is het goedkoopste blad van België.

Een blad dat drie maal per week verschijnt voor den prijs van ZES FRANKEN *s' jaars*, om dat te vinden moet men bij den **Postrijder** komen.

Mits opleg van **1 frank** heeft elke persoon die zijn abonnement voor 1898 *vooraf betaalt* recht op een exemplaar van de

Uitlegging der Gemeentewet
van BELGIË van den 30 Maart 1835,
met bijvoeging van alle veranderingen welke latere wetten er aan toegebracht hebben en opheldering der moeilijkheden die zich in de toepassing kunnen aanbieden
door **M. Collée**,
vijfde vermeerderde en verbeterde uitgaaf.

De prijs van dit werk is in den boekhandel bepaald op **2 fr.** Voor de GEABONNEERDEN van den *POSTRIJDER* die hun abonnement *vooraf betalen*, is het verkrijgbaar voor **1 fr.** Doch deze gunst zal maar duren tot het einde dezer maand.

Van alles wat.

Wij zijn dus een kiesjaar binnengetreden; 't is te zeggen dat de zittijd der kamer kort zal zijn.

Nochtans is de Kamer weinig gevorderd met hare werkzaamheden; zoo zij geene buitengewone werkzaamheid aan den dag legt, mag men van nu af verwachten dat verscheidene ontwerpen zullen blijven steken.

Een vooral zal de meerderheid zeker willen stemmen, namelijk het wetsontwerp dat de rechten der vlaamsche taal in de wetgeving moet bevestigen.

De meerderheid van Senaat vraagt niet beter dan een einde te stellen aan de zaak: de formuul, die de Kamer haar zal onderwerpen, zal nu zonder moeite worden aangenomen.

Men weet dat volgens eene beslissing in November genomen, dit wetsontwerp het eerste aan de dagorde staat, na de definitieve stemming der wet op de vakvereenigingen.

Daarna zal de Kamer de bespreking hernemen der begrootingen, waarmee zij, naar allen schijnt, tot Paschen zal beginnen.

Zal men de ontwerpen, verschuldigd aan het initiatief van den Senaat en betrek hebbende op het spel, de weddenschappen enz. stemmen? 't Is zeer twijfelachtig.

Wat de verhooging betreft der jaarwedde van de magistratuur en de geestelijkheid, dat is eene zaak die kan geregeld worden zonder veel omhaal van woorden.

De inzichten der regeering en die der parlementaire meerderheid, schijnen overeen te stemmen voor eene spoedige oplossing.

't Is zelfs te veronderstellen dat de achtbare minister van justicie maatregelen heeft genomen om de kredieten zijner begrooting, waarop die jaarwedde voorkomen, in de noodige verhouding te verhoogen.

* * *

Onder politiek oogpunt zou 1898 een jaar kunnen zijn van hevigen strijd, van onverbiddelijken kamp. De eerste zondag zelfs scheen reeds, in zekere kiesomschrijvingen, het teeken van oorlog en zegepraal voor de goede zaak te geven.

Drij legers stonden in Dendermonde tegenover elkander. Het goede bleef overwinnaar! De Katholieke kandidaat zegeviert met 10,000 stemmen meerderheid op zijne twee tegenstrevers.

Mocht het jaar, onder dit betrek zoo heerlijk begonnen, op dezelfde wijze voleinden, omderwille van het geluk voor ons vaderland en voor onzen Godsdienst!

* * *

Een andere wensch vervult nog het hart van hem, die zich met de maatschappelijke vraag bezig houdt; van hem, die met medelijden het oog houdt op den toestand onzer werklieden en met hoopvolle blik immer de toekomst ondervraagt, die wensch is deze: mocht het pas begonnene jaar ons een stap, een reuzenstap nader brengen tot den maatschappelijken vrede!

Maatschappelijke vrede! Ja, rust en vrede, daar is het geluk der samenleving!

* * *

Minister Schollaert is volgens onze geuzenbladen een vijand, een verdelger van het officieel onderwijs!

Omdat M. Schollaert, evenmin als welkdanig katholiek minister, niet duldt dat men de officieele scholen, bekostigd met het geld van geloovigen en niet geloovigen, tot kweekerijen van vrijdenkers en socialisten ontaarde.

Maar wat die geuzenbladen zorgvuldig voor hunne lezers verborgen houden, is dat de officieele scholen onder de katholieke Regeering schier in bevolking verdubbeld zijn.

Onder het ministerie van Piet Van Humbeek, telden de gemeentescholen 340,000 *leerlingen.*

NU, ONDER HET MINISTERIE SCHOLLAERT, TELLEN ZIJ ER MEER DAN 700,000.

Dus meer dan het dubbel!

Dergelijke verdelging van het officieel onderwijs kan nog al tellen.

* * *

De heer De Coster, burgemeester van Assche, is veroordeeld tot 26 fr. boet, voorwaardelijk, om eenen persoon die als vrijdenker gestorven is en begraven.

Dat gebeurt nu nog, na bijna 14 jaren katholiek bestuur.

Wanneer zal eens de wet gemaakt worden die waarborgt dat de katholieken in hunne innigste gevoelens niet meer kunnen gekrenkt worden, door het scheiden van hunne gewijde kerkhoven door burgerlijke begrafenissen?

Waarom willen de vrijdenkers nu toch, ondanks alles, bij de katholieken liggen, met wie zij, vóór hunne dood, niets gemeens wilden hebben?

Louter om de katholieken te tergen!

Pausschap van LEO XIII.

Gedurende alle christelijke eeuwen, zijn er enkel elf Pausen geweest die een Pausschap van 21 jaar bereikt hebben. Het zijn: de H. Petrus (34-67); St-Sylvester I (314-337); de H. Leo de-Groote (440-461); Adrianus I (772-795); de H. Leo III (795-816); Alexander III (1150-1181); Urbanus VIII (1613-1644); Clemens IX (1775-1799); Pius VII (1800-1823); Pius IX (1846-1876). Gedurende de negentien christelijke eeuwen, is er geen enkele Paus geweest die de twee bijzonderheden beleefde **21** jaar en meer Paus, en **60** jaar en meer priester te zijn. De tegenwoordige Paus zal de eerste wezen.

Niemand zou kardinaal Joachim Pecci, tegenwoordig Paus LEO XIII, een hoogen ouderdom hebben durven voorspellen. Toen hij aartsbisschop van Perugia was, zag zijne slaapkamer er uit als eene ziekenkamer en er ging geen dag voorbij of hij had meer of min hoofdpijn. Ten tijde dat hij tot Paus verkozen werd, dacht men dat hij maar eenige maanden meer te leven had.

Maar hoe verschillen de wegen der menschen met die van God! Als er ooit een Paus is geweest, die wegens den toestand waarin de revolutie hem geplaatst heeft, zijn leven zou moeten zien verkorten, is het wel deze Paus. En na twintig jaren Pausschap, is in dezen toestand niet de minste verandering gekomen.

Oh zeker, het Vaticaan is het schitterendste paleis der wereld wegens den overvloed en den rijkdom zijner kunstschatten. Maar geen Paus was gewoon er des zomers te verblijven, omdat het dan niet zonder gevaar bewoond kan worden. In de maanden Juni en Juli, gingen alle Pauzen over van het Vaticaan naar het Quirinaal. Pius IX, die na de tooneelen van 1849 den voet niet meer in het Quirinaal wilde zetten, was gewoon den zomer en den herfst, — zoo lang hem dit mogelijk was, in zijne villa van Castel-Gondolfo door te brengen.

De mannen der revolutie meenden misschien dat zij den Paus, door hem het Quirinaal te ontnemen, het verblijf in het Vatikaan onmogelijk zouden maken. En inderdaad er is geen prelaat van het pauselijk hof; er is geen knecht, of hij moet van tijd tot tijd eens buiten het Vatikaan om zijne gezondheid en krachten te herwinnen. Maar LEO XIII ademt gedurende ongeveer twintig jaar geene andere lucht in dan die van het Vatikaan, met hare moerassige uitwasemingen van den Tiber, in de maanden Juni en Juli, en toch zou men zeggen dat hij te midden van die verderfelijke lucht steeds jonger wordt.

Onze verwondering zal nog grooter worden als wij het leven beschouwen dat de Paus daar leidt. Zijne werkzaamheid, op zes en tachtigjarigen leeftijd, zouden wij bovennatuurlijk kunnen noemen. Hij wil alles zien, alles onderzoeken, zelfs als betreft het enkel zaken van klein belang. Hij wil zelf over alles zijn oordeel zeggen en beslissen. Hij luistert naar de bisschoppen en schrijft hun brieven voor de goede regeering van elk bisdom. Hij neemt kennis van de verslagen der kardinalen en der secretarissen der H. Congregaties en spreekt als het ware zijne orakels uit. Hij richt de politiek van het Vatikaan, welke meer gewicht in de schaal legt der lotgevallen van Europa en de wereld, dan alle politiek der koninklijke en keizerlijke hoven.

Daarbij blijft het niet. Niet tevreden met toezicht over alles te houden, heeft de Paus nog den heiligen moed zaken te ondernemen van dewelke eenige voldoende zouden zijn om een jong man beroemd te maken en geheel zijn leven als te vervullen. Zoo, bij voorbeeld, de hervorming der studiën, het herstel der wijsbegeerte, de vereeniging der afgescheidene kerken, de bevordering van den godsdienstvrede onder de volkeren, de verdediging der werklieden, en veel meer zaken die God alleen bekend zijn, en de menschen enkel uit de geschiedenis, en dan misschien nog slechts gedeeltelijk zullen gewaar worden.

Drie kiesstelsels.

De *Courrier de Bruxelles* meldt dat de regeering haar ontwerp van kieswetgeving voor de provinciale kiezingen heeft vastgesteld.

De evenredige vertegenwoordiging, zegt het blad, is voor goed van kant gesteld, daar de rechterzij er zich in groote meerderheid vijandig aan getoond heeft.

Het princiep van het rechterlijk kanton, als grondslag der kiesomschrijving, is aangenomen.

Voor de balloteering zal men het Fransch stelsel invoeren. Al de kandidaten die niet bij de eerste stemming gekozen zijn, zullen zich opnieuw mogen voorstellen. Men zal echter geene nieuwe kandidaturen aannemen.

Er is ook beslist geworden dat het getal provincieraadsleden voortaan onveranderlijk zal vastgesteld worden. Hun mandaat zou eenen duur hebben van acht jaren.

Dit zijn — zegt de *Courrier*, — de bijzonderste bepalingen van het ontwerp, dat door de regeering weldra zal neergelegd worden.

Indien de bijzonderheden, door den *Courrier* opgegeven, echt zijn, zou het kiesstelsel grootelijks verschillen, zoowel van dat voor de wetgevende Kamers als van dat voor de gemeente.

Voor de Kamers hebben wij het meerderheidsstelsel, ongewijzigd, met kiesomschrijvingen welke van 1 tot 18 volksvertegenwoordigers kiezen, 't is te zeggen dat de macht van den kiezer, volgens de arrondissementen, verschilt van 1 tot 18.

Voor de gemeente hebben wij 't meerderheidsstelsel, gewijzigd door de evenredige vertegenwoordiging, in vervanging der balloteering; 't is te zeggen dat, ingeval geene enkele volledige lijst de volstrekte meerderheid behaalt, de zetels evenredig verdeeld worden onder de lijsten die een bepaald *quorum* hebben bereikt.

Nu, voor de provincie, zou men een geheel verschillend stelsel invoeren. Het meerderheidsstelsel zou hier ook ongewijzigd blijven, doch men zou de verschillende kantons die, in de groote steden, in ééne kiesomschrijving vereenigd zijn, van elkander schriden en van elk rechterlijk kanton eene kiesomschrijving maken.

Ander verschil: terwijl in geval van balloteering, voor de gemeente, de evenredige vertegenwoordiging wordt toegepast en voor de Kamers de strijd beperkt wordt tusschen de twee meest begunstigde kandidaten, voor elken zetel, zouden in de kiezingen voor de provincie al de kandidaten, die in de eerste stemming niet gekozen werden, zich opnieuw mogen voorstellen.

Alzoo zouden wij, in de drie verschillende soorten van kiezingen, drie verschillende stelsels hebben om den einduitslag te verkrijgen, ingeval deze door de eerste stemming niet verkregen wordt:

Voor de Kamers, ballooteering tusschen de twee meest begunstigde kandidaten voor elken zetel;

Voor de provincieballoteering op zijn Fransch, tusschen al de kandidaten die in de eerste stemming werden voorgesteld en zich niet vrijwillig terugtrekken;

Voor de gemeente, verdeeling der zetels volgens de regels der evenredige vertegenwoordiging.

Aan hem die alsdan zou vragen welkdanig het kiesstelsel is dat in België wordt toegepast, zou men kunnen antwoorden: van alles wat!

KIEZINGEN.

Men meldt aan den *Patriote*:

« Het is thans zeker dat de socialisten zullen strijden in de aanstaande kiezingen in het arrondissement Tongeren. Hunne kandidaten zijn reeds aangeduid, het zijn de gezellen Ferdinand Hardyns, hoofdopsteller van *Vooruit* en J. Bergmans, van Koekelberg. »

Dit nieuwske is te Tongeren met eenen algemeenen schaterlach onthaald geworden.

De Boerengilden

Aan de *Gazet van Merchtem* ontleenen wij de volgende overwegingen, die ook in de vlaamsche dorpen van Limburg van nut zijn:

Over eenige jaren bekommerde men zich maar weinig met de boeren; men kende schier niets over den ongelukkigen staat waarin zij verkeeren, en weinigen dachten er aan om dien betreurenswaardigen toestand der boeren te verbeteren.

Dank aan den ieverigen priester, den alomgevierden vader Mellaerts, en aan zijne moedige medewerkers, de heeren Schollaert en Helleputte, wierden er sedert ruim tien jaren, en allengskens gansch ons land door, Boerengilden gesticht. Op weinigen tijd telde men ruim vijf en twintig duizend hoofden van huisgezinnen, welke thans deel maken van den Boerenbond van Leuven, die het hoofdbestuur van de Boerengilden uitmaakt.

Ja, zoo snel was de vooruitgang dat op den huidigen stond schier eenieder in de steden, zoowel als op den buiten, het machtig leger der Boerengilden kent. En wie, onder ons, is zelfs niet verwonderd, als hij hoort hoe dikwijls sedert eenigen tijd, in de dagbladen en in de Volkskamers, er gehandeld wordt over de Boerengilden.

En daarom zeggen wij eens wat eene « Boerengilde » is.

* * *

Eene boerengilde is eene onderlinge vereeniging van landlieden, in dewelke, door wetenschap en samenwerking, de inwoners eener buitengemeente, den boerenstand onder godsdienstig en stoffelijk opzicht verbeteren en opbeuren.

In eene boerengilde houdt men minstens eens per maand eene algemeene vergadering, op dewelke alle de gildebroeders moeten tegenwoordig zijn.

Op die vergaderingen, na eerst in de kerk door gebeden den zegen des Heeren afgesmeekt en de onderrichting van den geestelijken bestierder aanhoord te hebben, bespreken de gildebroeders de belangen van den landbouw, en zij beramen middelen om deze te doen bloeien.

Door lezingen over landbouw, voornamelijk uit het tijdschrift « De Boer » trachten de leden de noodige kennissen te bekomen, om, volgens de inlichtingen der wetenschap, alles zooveel mogelijk in den stal en in hunne velden goed te regelen.

In die vergaderingen leeren de landlieden hoe, door samenwerking, goedkooper en voordeeliger dan ooit, de gildebroeders onvervalschte meststoffen en veevoeder kunnen bekomen.

In die maandelijksche vergadering spaart men ook geene moeite om onder de gildebroeders het betrouwen te doen ontstaan.

* * *

Het is dan niet te verwonderen dat, ten allen kanten meestal de boeren het oprichten in hun midden van Boerengilden vurig verlangen! Ja, wij kennen in ons arrondissement verschillige gemeenten waar honderde boeren gereed staan om het krachtig reddingsmiddel der « Boerengilde » tot stand te brengen!

Wij danken u dan, doorzichtige staatsmannen, en gij allen die de « Boerengilde » zoo vurig aanprijst en vooruitzet. En wij doen eenen warmen oproep tot alle volksvertegenwoordigers, senators en invloedrijke inwooners der provincie Limburg, om aan onze boeren in alle gemeenten de weldaad eener Boerengilde te bezorgen.

NIEUWS uit de stad en de omstreken

Hof van Assisen. — De opening van den zittijd der Assisen voor den eersten trimester 1898, zal plaats hebben te Tongeren, maandag 28 Februari, onder voorzitterschap van den heer Bo.i, raadslid bij het hof van beroep te Luik.

Liefdadigheidssermoon. — Wij herinneren dat morgen zondag, onder de mis van half twaalf, een liefdadigheidssermoon zal gepredikt worden in Onze Lieve Vrouwe kerk, door den eerw. heer Schyrgens, professor bij het bisschoppelijk college van St-Quirinus te Hoei. Na het sermoon zal eene collecte gedaan worden door de leden der societeit van den H. Vincentius a Paulo, ten voordeele der armen door dit genootschap bijgestaan.

VOLKSBOND ST-MATERNUS. — Zondag 23 Januari om 8 uren s'avonds zal een Schoon Concert gegeven door de KOORMAATSCHAPPIJ ST-CECILIA in het lokaal plaats hebben.

Al de leden der Maatschappij zijn *er met hunne familie* op uitgenoodigd.

WERK DER BROODEN VAN DEN H. ANTONIUS. — *Ontvangene giften:* Dankzegging aan den H. Antonius 5 fr. — Bijzondere giften 20 fr. — 2 fr. — Voor eene bekomene gunst 1 fr. — 1 fr. — 2 fr. — 2 fr. — Voor eene bekomene gunst en om er eene nieuwe te bekomen 5 fr. — Bijzondere gift 10 fr.

Opitter. — ARME KLEINE. — Dinsdag heeft alhier bij J. Eerdekens een jammerlijk ongeluk plaats gehad.

Eenige kinderen vermaakten zich in de keuken, waar een openvuur brandde. Terwijl de moeder eens even buiten ging, naderde haar jongste knaapje, ongeveer 5 jaar oud, te dicht bij het vuur en was op een ongweuk met vlammen omringd.

Eer men het arme wicht ter hulp kwam, had het reeds over het gansche lichaam verschrikkelijke brandwonden bekomen. Aanstonds werd geneeskundige hulp ingeroepen, doch, niettegenstaande de teederste zorgen, gaf het arme schepseltje, na eenige uren wreed lijdens, den geest.

Men zal de droefheid en de wanhoop der diepbeproefde familie Eerdekens beseffen.

BEHEER VAN POSTERIJEN. — **BERICHT.**

—o—

Ter herinnering:

De bijzondere postzegels, uitgegeven ter gelegenheid van de Brusselsche Wereldtentoonstelling, zijn niet meer geldig na **30 Juni** 1898.

De samenwerkende Maatschappij van Landbouwbelangen, in Limburg.

Men schrijft uit Heers:

Op Drie-Koningendag werd alhier eene belangrijke vergadering gehouden van plaatselijke landbouwers en van de omliggende dorpen, om eene Maatschappij van Veeverzekering op te richten. De vergadering was voorgezeten door den Heer Volksvertegenwoordiger Desmaisières; menigvuldige pastoors waren er aanwezig.

Na de zitting hebben vele veetelers zich voorloopig als leden doen inschrijven.

Onder de benaming van *Heers-Centrum*, hebben 10 of 12 gemeenten zich vereenigd, elke gemeente eene bijzondere afdeeling uitmakende, met een gemengd beheer aan het hoofd. Dit Comiteit zal de statuten moeten handhaven en in de verschillen, die zouden kunnen ontstaan, uitspraak doen. Eene Middenkas zal te Heers bestaan, welke men hoopt in Februari gereed te zijn. — De sectie Brouckom is sedert 2 maanden ingericht.

In den aanstaanden zomer, zal te Heers eene stoommelkerij opgericht worden, alsook eene Spaarkas, systeem Raiffeisen.

Sterfgevallen.

Wij hebben met innige droefheid het vroegtijdig afsterven vernomen van M. Florent-Joseph Fouarge, brouwer, geboren te Yvoz-Ramet en godvruchtig donderdag te Tongeren overleden, in zijn 49e jaar, na eene lange ziekte, bediend met de laatste Heilige Sacramenten.

De betreurde afgestorvene was een goede zoon, een goede echtgenoot en vader. Hij maakte het geluk der zijnen die hem teeder beminden en laat

---

DE HUT
VAN
ONKEL TOM

—o(o)o—

5de VERVOLG.

ZESDE HOOFDSTUK.

DE ONTDEKKING.

M. Shelby en zijne vrouw konden, na het langgerekte gesprek van den vorigen avond niet spoedig tot rust komen, en het gevolg daarvan was, dat zij den volgenden morgend wat later dan gewoonlijk bleven slapen.

— Het verwondert mij waarom Eliza niet komt, zegde mevrouw Shelby, nadat zij verscheidene malen vruchteloos aan hare bel had getrokken.

Shelby stond voor zijnen spiegel, bezig met zijn scheermes aan te zetten; en juist toen werd de deur geopend en kwam een zwarte jongen binnen om zijnen meester heet water te brengen.

— Andy, zegde zijne meesteres, ga eens naar Eliza's deur, en zeg haar dat ik al driemaal om haar gebeld heb. Arme ziel! voegde zij er bij zich zelve zuchtend bij.

Andy kwam spoedig terug met groote oogen van verbazing.

— O, mevrouw! Lizzy's laden staan allen open, en al haar goed ligt overal in het rond, en ik geloof dat zij de deur uit is.

Op hetzelfde oogenblik begrepen Shelby en zijne vrouw beiden de waarheid.

— Dan heeft zij het vermoed en is weggeloopen, riep hij uit.

— Dat geloof ik ook, God zij gedankt! zegde mevrouw Shelby.

— Vrouw, gij spreekt als eene zottin. Het zal er inderdaad leelijk voor mij uitzien als zij het gedaan heeft. Hadey zag dat ik er tegen was om dat kind te verkoopen, en zal nu denken dat ik oogluikend heb toegelaten hem uit den weg te helpen. Dat raakt mijne eer! En daarmede snelde hij de kamer uit.

Omtrent een kwartier lang hoorde men druk heen en weer loopen en eene menigte van uitroepingen, afgewisseld met het openen en toeslaan van deuren, en zag men gezichten van allerlei tinten van kleur hier en daar te voorschijn komen. Een persoon echter, de eenige die eenig licht over de zaak had kunnen verspreiden, hield zich geheel stil. Tante Chloe namelijk, de eerste keukenmeid, wier eens zoo vroolijk gezicht donker betrokken was, bleef zwijgend aan het gereedmaken der ontbijtbeschuiten, als zag of hoorde zij niets van het gewoel om zich heen.

Zeer spoedig zaten een half dozijn kleine zwarte jongens en meisjes, als zoovel kraaien, op het dak der veranda, allen verlangende de eerste te zijn, om den vreemden meester zijn ongeluk aan te kondigen.

— Hij zal razend worden, dat geloof ik vast, zegde Andy.

— Of hij ook vloeken zal! zegde de kleine Jake.

— Ja, want hij vloekt erg, liet een meisje, Mandy geheeten, hierop volgen. Ik heb het hem gisteren aan tafel hooren doen. Ik heb er toen alles van gehoord, omdat ik in de kast was gekropen, waar mevrouw de kruiken bewaarde; en ik hoorde ieder woord.

En Mandy, die nog nooit in haar leven over een woord, dat zij hoorde, had nagedacht, nam nu een voorkomen van bijzonder gewicht aan, en zegde niet dat zij, hoewel zij werkelijk op den genoemden tijd tusschen de kruiken had gelegen, al dien tijd vast had geslapen.

Toen Haley eindelijk gelaarsd en gespoord aankwam, werd hij van alle kanten met de slechte tijding begroet. De kleine kwelgeesten op het dak werden niet teleurgesteld in de hoop van hem te hooren vloeken; hij deed dit met eene vlugheid en kracht, die hen allen verbazend vermaakte, terwijl zij herwaarts en derwaarts stoven, om buiten bereik van zijne karwats te komen. Eindelijk liepen zij allen een eind weg, en rolden over het verdorde gras met de hielen in de lucht scheppende.

— Als ik die kleine duivels maar had! prevelde Haley tusschen zijne tanden.

— Maar gij hebt ze nog niet, zegde Andy zegevierend, toen hij buiten gehoor was, en trok eene geheele reeks van onbeschrijfelijke gezichten achter den rug van den ongelukkigen handelaar.

— Zeg eens, Shelby, dat is een vreemd geval hier! zegde Haley, toen hij vrijpostig de voorkamer binnentrad. Het schijnt dat die meid weggeloopen is met haar jong.

— Mijnheer Haley, mevrouw Shelby is hier, zegde Shelby.

— Verschooning, mevrouw, hervatte Haley, even buigende, maar nog met een donker gezicht. Maar ik zeg nog eens, gelijk ik zegde, dat is een vreemd gerucht hier. Is het waar, Mijnheer?

— Mijnheer, antwoordde Shelby, als gij mij verlangt te spreken, moet gij eenigszins de manieren van een gentleman in acht nemen. Andy, ontlast mijnheer Haley van zijnen hoed en karwats. Ga zitten, mijnheer. Ja, mijnheer; het spijt mij te moeten zeggen, dat die jonge vrouw iets van de zaak moet afgeluisterd of op eene andere manier vernomen hebben, en daardoor opgewonden in den nacht met haar kind is weggeloopen.

— Ik had eene eerlijke manier van handelen verwacht, dat moet ik bekennen, zegde Haley.

— Mijnheer, antwoordde Shelby, zich driftig naar hem omkeerende, wat moet ik uit dat gezegde verstaan? Als iemand mijne eer in twijfel trekt, heb ik maar een antwoord voor hem.

De handelaar scheen hierdoor uit het veld geslagen, en zegde op een wat lageren toon dat het toch verduiveld hard voor iemand was, als hij een goeden koop gedaan had, dan zoo gefopt te worden.

— Mijnheer Haley, antwoordde Shelby hierop, als ik niet dacht dat gij eenige reden tot verdrietelijkheid hadt, zou ik zulk een ruw en vrijpostig binnenkomen in mijne kamer niet van u verdragen hebben. Ik zeg nu echter, dewijl uwe houding reden daartoe geeft, dat ik mijne gezegden zal laten welgevallen, alsof het denkbaar was dat ik mij met eenige oneerlijkheid in dit geval had ingelaten. Bovendien zal ik mij verplicht achten om u, wat het gebruik van paarden, bedienden, enz. betreft, alle hulp te verleenen om uw eigendom terug te bekomen. Dus kortom, Haley, vervolgde hij, eensklaps van zijnen koel deftigen toon tot zijne gewone rondborstige vriendelijkheid overgaande, het beste wat gij doen kunt, is in een goed humeur te blijven, en hier te ontbijten; dan zullen wij daarna zien wat er te doen is.

Mevrouw Shelby stond nu op, en zegde dat hare bezigheden haar verhinderden dien morgend bij het ontbijt te blijven; en nadat zij eene zeer welgemanierde mulattin had belast de heeren van koffie te bedienen, verliet zij de kamer.

— De oude vrouw schijnt niet machtig op uwen onderdanigen dienaar gesteld, zegde Haley, met eene gedwongen poging om zeer familiaal te zijn.

— Ik ben niet gewoon op zulk een vrijen toon van mijne vrouw te hooren spreken, antwoordde Shelby droogjes.

— Verschooning! Natuurlijk maar eene aardigheid, weet gij, zegde Haley, gemaakt lachende.

— Sommige aardigheden zijn minder aangenaam dan andere, zegde Shelby hierop.

— Duivels licht geraakt, nu ik die papieren geteekend heb! mompelde Haley. Vervloekt grootsch geworden sedert gisteren.

Nooit maakte de val van een eersten minister meer algemeenen indruk aan een hof, dan het gerucht van het lot dat Tom te wachten stond op het landgoed. Iedereen had er overal den mond vol van; en in het huis en op het veld deed men niets anders dan over de waarschijnlijke gevolgen van dat voorval spreken. Eliza's vlucht, eene voorbeeldelooze gebeurtenis op het goed, bracht er ook niet weinig toe bij om de algemeene spanning te vergrooten.

Zwarte Sam, gelijk hij gewoonlijk genoemd werd, omdat hij een zweempje zwarter was dan iemand anders op de plaats, overwoog de zaak in al hare omstandigheden en gevolgen, met eene scherpzinnigheid en eene stipte aandacht voor zijn eigen belang, die een blank patriot te Washington tot eer zouden zijn geweest.

— Het is een slechte wind, die nergens heenwaait; zoo is het, zegde hij spreukmatig en trok zijne broek op, om voor een afwezigen bretelknop eenen langen spijker in de plaats te steken; eene vinding, waarmede hij zeer in zijn schik scheen te zijn.

— Ja, het is een slechte wind, die nergens heenwaait, herhaalde hij. Daar is nu Tom naar omlaag, natuurlijk geeft dat ruimte voor een anderen neger om omhoog te komen, en waarom deze neger niet? dat is de vraag. Tom het land doorrijden, met gepoetste laarzen, pas in zijn zak! Waarom Sam nu niet? Dat zou ik willen weten.

— Hallo, Sam! O Sam? Meester zegt dat gij Bill en Jerry moet vangen, riep Andy, Sam's alleenspraak afbrekende.

— Ho! Wat is er nu te doen, jongen?

— O, gij zult nog niet weten, dat Lizzy met met haren jongen is weggeloopen.

— Loop uwe grootmoeder een lesje geven, antwoordde Sam met diepe minachting. Dat heb ik veel eer geweten dan gij. Deze neger is zoo dom niet.

— Welnu, meester wil Bill en Jerry dadelijk opgetoomd hebben; en gij en ik moeten met mijnheer Haley mee om haar te zoeken.

— Zoo! Goed! Hoe laat is het nu? zegde Sam. Het is nu Sam, die geroepen wordt. Hij is nu de neger. Zie maar of ik haar niet vang. Meester zal zien wat Sam doen kan.

— Ja, maar, Sam, zegde Andy, daar moogt gij u nog wel eens op bedenken; want mevrouw wil niet hebben dat zij gevangen wordt en zij zal het u betaald zetten.

— Ho! zegde Sam met wijd starende oogen. Hoe weet gij dat?

— Dat heb ik haar heden morgend zelve hooren zeggen, toen ik meester scheerwater bracht. Zij liet mij gaan zien waarom Lizzy haar niet kwam kleeden; en toen ik haar kwam zeggen dat deze weg was, stond zij op en zegde: God zij gedankt! en meester geleek half dol te worden en zei: vrouw! gij spreekt als eene zottin. Maar zij zal hem wel ompraten. Ik weet wel hoe dat gaat. Het is altijd best, het met mevrouw te houden; dat zeg ik u.

Zwarte Sam krabde zijnen kroeskop, die, als hij geene zeer diepe wijsheid bevatte, toch genoeg van die bijzondere soort inhield, welke onder staatkundigen van alle kleuren en landen zeer in trek is, en gemeenlijk genoemd wordt: te weten aan welken kant het brood geboterd is. Sam dacht dus ernstig na en trok daarbij zijne broek nog eens op, zijne gewone manier om zich in diepzinnige overpeinzingen te helpen.

— Men kan toch nooit iets zeggen, nooit, van iets op deze wereld, zegde hij eindelijk.

Hij legde zulk eenen nadruk op het woord deze, alsof hij in verschillende werelden ondervinding had opgedaan, en zoo na rijp beraad tot zijn besluit gekomen was.

— Ik zou zeker gedacht hebben dat mevrouw de geheele wereld door naar Lizzy zou laten zoeken, voegde hij er vervolgens bij.

— Dat zou zij ook, zegde Andy hierop; maar kunt gij niet door eene ladder heen zien, gij zwarte neger? Mevrouw wil niet dat die mijnheer Haley Lizzy's jongen krijgt; dat is het.

— Ho! zegde Sam, met die onbeschrijflijke uitdrukking in den toon, welke alleen zij zich kunnen voorstellen, die dezen uitroep van negers gehoord hebben.

— En ik zal u nog meer zeggen, vervolgde Andy. Ik geloof, dat gij best zoudt doen naar die paarden te gaan zoeken, en wat gauw ook; want ik heb mevrouw naar u hooren vragen. Gij hebt al lang genoeg staan praten.

Sam maakte nu ernst van de zaak, en kwam weldra in zegepraal naar huis met Bill en Jerry in vollen galop. Zich behendig afwerpende, terwijl de paarden nog in vollen ren waren, liet hij ze als een wervelwind voorbij den paal stuiven, die daar geplaatst was om paarden aan te binden. Haley's paard, een schichtig, jong veulen, sprong op zijde en trok hard aan zijnen halster.

— Ha, ha! Schichtig? Zijt gij dat? zegde Sam, en een zonderlinge glans van boosaardig, spottend vermaak verlichtte zijn zwart gezicht. O, ik zal u wel tam maken.

Een groote beukenboom overschaduwde de plek, en de scherpe, driehoekige beukennootjes lagen in menigte op den grond. Met een van deze tusschen zijne vingers naderde Sam het veulen, om het te streelen en schijnbaar tot bedaren te brengen. Veinzende den zadel te willen recht leggen, stak hij het scherpe beukennootje behendig daaronder, zoodanig dat het minste gewicht op den zadel het gevoelige dier onverdragelijk moest prikken, zonder eene zichtbare wond of schram te veroorzaken.

— Daar, zegde Sam, en liet met eenen grijns van genoegen zijne oogen rollen. Nu heb ik hem gereed.

Op dit oogenblik verscheen mevrouw Shelby op het balkon en wenkte hem. Sam naderde niet zulk een goed voornemen om zijn hof te maken, als ooit eenig aanzoeker naar eene ledige plaats te Londen of Washington.